

Elindult az AGRÁRKLÍMA II. projekt

Nyitókonferencia Sopronban

Február 19-én Sopronban, az NYME Erdőmérnöki Kar szervezésében tartották meg a tavaly zárult Agrárklíma I. kutatási projekt második szakaszának nyitórendezvényét, melynek szakmai vezetését továbbra is dr. Mátyas Csaba akadémikus látja el. Az egyetem Erzsébet-kerti P épületében rendezett konferencia áttekintést adott a részvevő intézmények kutatói előtt álló feladatokról.

Mátyas Csaba köszöntőjében felidézte a német kollégái Agrárklíma I. indulásakor megfogalmazott tömör véleményét: szinte megvalósíthatatlan feladatba vágták fejszájüket. A nagy ívű kutatási projekt két éves időszakának lezárása után máris a siker reménye kecsegtet, hiszen a valós gazdálkodásban használható ismeretekkel járultak hozzá a hazai erdészeti és mezőgazdasági gyakorlathoz.

Az akadémikus örömmel nyugtázta, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia ismét a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium hatáskörébe került. A téma fontosságát jelzi, hogy a közelmúltban kormányhatározattal alapították meg a Nemzeti Alkalmazkodási Központot. A központi feladata ugyanaz, mint amit – kisebb léptékben – az Agrárklíma projektben is célul tűztek ki maguk elé. Emellett biztatónak tartja, hogy az agrárklíma-kutatás eredményeit beillesztik majd az országos központ adatai közé.

A következő időszakban kifejezetten nyugodt körülmények között, négy éven át folytathatják a kutatást. Ezzel lehetővé válik, hogy elkerüljék a kutatókra nehezedő időkénszert, az elszigetelődést, illetve az elmélet és a gyakorlat elszakadását egymástól. A projekt nagy súlyt helyez a terepi mérésekre és a begyűjtött adatok hitelesítésére. Köszöntőjének végén elismert külföldi kutatók vendéglőadását ajánlotta a hallgatóság figyelmébe.

Dr. Andrew Gillespie előjáróban elmondta, hogy az egyesült államokbeli EPA küldetése az emberi egészség és a környezet védelme. Módszere a jogi szabályozás és a végrehajtás támogatá-

sa. A szabályozást tudományos kutatások eredményeire alapozzák. Döntéseik a kockázatelemzésen, a kockázat felmérésén és annak kezelésén alapulnak. Az EPA fontos szerepet tölt be az erdők klímaváltozás elleni védelmében is. A munkában együttműködnek az erdőgazdálkodás más szereplőivel, a kormányzattal, az állami erdők kezelőivel (ezek alkotják az USA erdeinek harmadát) és a magán-erdőgazdálkodókkal. Az Egyesült Államok Erdészeti Szolgáltatának Nemzeti Klímaváltozási Programja az ország teljes erdőterületére kiterjed. Az előadó röviden áttekintette az Egyesült Államok erdeinek a klímaváltozásból származó gondjait. Változások figyelhetők meg a fafajok elterjedési te-

ritében. A legtöbb faj esetében az élőhely területének csökkenése figyelhető meg és ezzel együtt erőteljes északi irányú elmozdulás. Ezzel párhuzamosan csökken a fajok száma és a diverzitás is. Mint előadásában elmondta, az erdők ellenálló képességének fokozása érdekében enyhíteni kell a hatásokkal, ki kell alakítani az alkalmazkodó képességet és ügyelni kell a fenntartható gazdálkodásra is.

Cuautemoc Saenz-Romero, a mexikói Michoacán Erdészeti Kutató Intézet munkatársa egy, a klímaváltozás léptékét jól jelző indikátorfajt mutatott be. A pompás királylepke 3200 km-t repül Kanadából és az Egyesült Államokból Mexikóig, ahol az azték jegenyefenyő (*Abies religiosa*) erdőállományokban tel el. Az adataik alapján 1994–2014 között 95%-os népességszökkenést tapasztaltak a lepkefaj esetében. A veszélyeztető tényezők között az erdőirtást, az öko-

turizmust, a tápláléknövény hiányát és a klímaváltozást sorolta föl az előadó. A lepkek telelőhelyén a klíma nagyon száraz, a jelenlegi átlaghőmérséklet 18–20 °C, de a becslések szerint 2090 körül ez 25–28 °C-ra emelkedik. A telelőhely aszályindexe is folyamatosan romló tendenciát mutat. A kutatások szerint a terület izotermikus vonalai 2030-ra nagyobb tengerszint feletti magasságokba tolnak majd. Ennek következtében az azték jegenyefenyő élőhelyének drasztikus csökkenésével számolnak a kutatók az évszázad végére. A nagy kérdés, hogy meg tudják-e védeni és menteni ezeket az állományokat a jövőben. A királylepke élőhelyén már most jelentős erdőpusztulás figyelhető meg: tülevélbarnulás és hullás, száradás és koronaelhalás. A közelmúltban ún. „támogatott vándorlás” tesztet indítottak, amelyben különböző magasságokban kialakított mesterséges telepítések területén figyelik meg a fajaj viselkedését. Erre kívánják alapozni a faállomány teljes áttelepítését. Az újulat árnyalását a *Lupinus elegans*-szal (Csillagfürt) végzik, amely 3–4 éves életciklus után elhal. A kutatási program rendkívül drága és csak reménykedni tud-

nak a sikerességben.

A külföldi vendéglőadókat követően Bakos István projektmenedzser ismertette a kutatást a konzorciumvezető Lajta-Hanság Zrt. képviselőjében. Mint kiemelte, a projekt egyedülálló abban a tekintetben, hogy a klímfüggő ágazatok rendszerszemléletű megközelítésére épül. Az egyes részterületek, a szántóföldi gazdálkodás, a rét- és gyepgazdálkodás, az erdőgazdálkodás és a vidékfejlesztés összefüggéseinek feltárása, rendszerben való tárgyalása újszerű, ilyen jellegű más vizsgálat nem ismert.

A nyitókonferencia további részében az Agrárklíma II. kutatási projekt kitűzött szakmai céljairól, feladatairól tartottak előadásokat az egyes részterületek kutatói, illetve az erdőgazdálkodói gyakorlat képviselői foglalmazták meg igényeiket és javaslatukat.

Nagy László, Zétényi Zoltán

Kép: **Nagy László**